

Kapitány Máté

HATÁR

WORLD PRESS PHOTO

2023-09-28 | NOVELLA, WORLD PRESS PHOTO

Csak a bójáig, Beni, csak addig úszhatsz el. Az egész nyaralás alatt ezt hallgatja. Csak a bójáig. Beni most is a parton áll, lábfejét a homokba fúrva. A tenger felett örvénylő szél sós illattal tölti meg orrát. Tizenkettő vagyok, gondolja, nem csecsemő.

Hátrapillant. Apja újságot olvas, anyja a telefonját nyomkodja, kishúga homokozó lapáttal szántja a strandot. Most egyikük sem figyel rá. Beni elindul befelé. Kisfiam,

hallja aztán mégis apja aggódó hangját, tudod, csak a bójáig! Beni megtorpan. A messzeségben úgy sorakoznak azok az óriási póznák, mintha a világ határát jelölnék ki. És hiába mondta róluk apa, hogy nincs azokban semmi különös, azok csak szélerőművek, Beni mégsem tud szabadulni a gondolattól, hogy azokon túl valami egészen más kezdődik. Beni a vízbe merül, úszik. Alig egy perc alatt a bójáig ér. Ott újra hátrapillant. Itt már nem ér le a lába, taposnia kell. Anyja továbbra is a telefonba bújjik, húga a vödörrel homokbástyákat formáz. Csak apa tette le az újságját, és olyan feszült figyelemmel lesi őt, mint a szobrok a hídon, amit tegnap az óvárosban láttak.

Na, kérdezi anya, ahogy baktatnak vissza a hotelbe, kistrandoltátok magatokat? Neeem, sipákolja a húga, Szandra, és Beni haragszik anyára, amiért feltette ezt a hülye kérdést, hiszen tudhatná már, hogy ezzel mintha csak azt közölte volna: maradhattunk volna még. A falécekből kialakított úton végig Szandra bömbölését kell hallgatni, meg apa megértő dörmögését, hogy hát, igen, fáradtak a gyerekek, sok volt az élmény, azért ilyen nyűgösek. Mindig ez a szöveg, ha valami nem tetszik a szüleinek. Pedig ő nem fáradt, neki egészen más a baja, csak azt nagyon nehéz lenne szavakba önteni. Már jó ideje kínozza az a gyomrában burjánzó feszültség, ami mellkasára, gerincére, lágyékára is átkúszik. A faléceket figyeli és saját lépéseit. Ha hunyorít közben, meztelen lába összemósódik a fával, ettől olyanná válik, mint egy sötét folyamon keresztülsikló, fehér csónak.

tüskeként fúródva az égboltba

Jó éjt, csukja be az ajtót anya. Szandra már alszik, halkán szuszog. Beni fekszik az ágyában, egy ideig hógát szemléli. Ilyenkor elfogja a bűntudat, amiért haragudott rá, hiszen olyan békés az

arca, hogy attól ő is megnyugszik. A szoba plafonján suhogva köröznék a mennyezeti ventilátor lapátjai. Beni kikászálódik az ágyból és az ablakhoz lép. A látóhatáron most még titokzatosabban merednek elő a póznák, tüskeként fúródva az égboltba.

Visszafekszik, de képtelen elaludni. Feláll, az ajtóhoz lopakodik, fülét rátapasztja. Apa és anya valami angol nyelvű műsort néz. Óvatosan kinyitja az ajtót. A közlekedőn át eléri szülei szobáját, bekukkant. Anya az ágyban hever, a képernyőt bámulja. Apa biztosan a wc-n ül, és olvasgat, nagyon sokszor jár wc-re, mert ott egyedül lehet. Beni

két gyors lépéssel elhagyja a szobát. A nehezen túl van. Most már csak hangtalanul ki kell nyitni a bejárati ajtó zárját, onnan ki a folyosóra, és le a lépcsőn, a hallba. Ha szerencséje van, a recepción nem veszik észre, vagy ha észre is veszik, talán nem tartják vissza, hogy kimenjen a hotel fotocellás főbejáratán.

A parton megáll az iszapban, ujjai között átpréselődik a hűvös hordalék. Pizsamáját ledobja a homokba, és anyaszült meztelenül ugrik a vízbe. Elér a bójáig, és ott, mintha most is apja intelmét hallaná, néhány másodpercig csak tapos egy helyben. Aztán vesz néhány nagy lélegzetet, és úszni kezd. Ahogy egyre beljebb ér, a szél felerősödik, sűrű vízpermetet szakítva a hullámokról. Beni így nehezebben jut levegőhöz, gyorsúszás közben igyekszik minél jobban kifordítani fejét. Olykor azért felpillant, a horizont felé. A póznák még mindig nagyon messze vannak, mintha semmit sem közeledett volna. De Beni tudja, hogy mindez csupán illúzió, mint amikor a hegyek felé tartanak, aztán egészen váratlanul mégis eléri a célt. További percek telnek el, a kartempók lassulnak, Beni izmai mind feszültebbé válnak, a tenger is egyre hidegebb. A fiú tudatára azonban különös nyugalom telepszik. Talán az ismétlődő mozdulatok, talán a körülölelő sötétség, talán a súlytalanság érzete miatt. Már nem foglalkozik a távolsággal, vagy az idővel, már nem szorongatja a gondolat, mi lesz, ha észreveszik a szökését. Mintha mindig is úszott volna.

A következő karcsapással valami keménybe ütközik az ujjá. Elérte a póznákat. Az egyikben megkapaszkodik. Csak most csüggeszkedik végtagjaira az ólmos fáradtság, ami szinte lerántja a mélybe. Beni rászívódik a póznára, reszkető kézzel tartja magát. A part rettenetesen távoli, még a hotel fennhézázó épülete is apróra zsugorodott, nehéz kivenni a vízpermet függönyén át. Beni elbizonytalanodik, szívébe félelem furakszik. Hogy lesz ereje visszaúszni? Egy darabig még csimpaszkodik, dideregve az éjszakai szélben. Folytatni kell, tovább, hisz a határig eljutott. Némi csalódással nyugtázza, hogy a póznák között nem feszül halványkék erőtér vagy varázsos háló. Talán apának igaza volt. Ezek egyszerű szélerőművek. Megdörzsöli felkarját, combját. Tovább! Ellöki magát, és átérik a póznák mögötti oldalra. A szél még hatalmasabb lendületekkel korbácsolja a vizet, a hullámok itt egészen feketék, újra és újra Beni fölé kerekednek, és lezúdulnak rá. A fiú alábukik, majd felszínre tör, lesüllyed és visszatapossa magát. Tovább! Nyálkahártyáját marja a só, sok vizet nyelt, alig marad

ideje levegőt venni egy-egy hullámcsapás között. Éles hangon visít fejében a félelem: hogy lehattél ilyen hülye, mégis, mit gondoltál, innen nincs menekvés, itt fogsz meghalni! Kapálódzik, mozgása szétesik. A víz alatt csend van és béke, mint Szandra arcán, mikor alszik, talán odalent kellene maradnia. De nem, nem szabad feladni, küzdeni kell! A fiú felrúgja magát a felszínre, és úszik tovább, karjával dühödten hasítva ketté a hullámokat. Aztán egyszerre minden elsimul körülötte.

megalázva és megtisztelve

Beni körbetekint. Igéző fények táncolnak mindenütt, mint a sarkkör égboltján.

Tudtam, gondolja a végtelenben lebegve, tudtam, hogy másfajta világot őriznek

ezek a póznák. Aztán nem messze tőle megmozdul a víz, lábát érintve elsiklik mellette valami. A tengerből tünemény emelkedik ki. Gyönyörű, húsz év körüli lány, haja ezüstösen ragyog, arcát és nyakát fénylő pöttyök borítják, mintha kristálypikkelyek alkotnák bőrének szövetét. Olyan pillantást vet a fiúra, amitől Beni szörnyű zavarba jön. Még sosem nézett rá így egyetlen lány sem. A vízi tündér, mert Beni meg volt róla győződve, hogy más nem lehet, lassú keringésbe fog, úgy méricskéli, mintha mohó éhség kerítette volna hatalmába. Egyszer-kétszer a hátára fordul, ilyenkor felsejlik csupasz melle. Beni lázas izgalomba jön, moccanni sem bír, bár menekülne. Az elmúlt időszakban sokszor fantáziált meztelen nőkről, ám most, hogy itt úszik körülötte egy, nem tudja, mit kezdjen a helyzettel. A lány még közelebb úszik hozzá, Beni egész teste beleborzong. Szokatlan bénultság tartja fogva, szemével kérleli a lányt: kegyelmezzen. A tündér átkarolja Beni nyakát, a fiú a fülében érzi leheletét. A lány ekkor váratlanul ellöki magától, szép arcán kacér, de gúnyos mosoly jelenik meg, majd felkacag, és lemerül a mélybe. Beni még mindig bénultan lebeg, egyszerre érzi magát megalázva és megtisztelve. De azt is érzi, hogy ez az egész valahogy nem helyénvaló, hogy felajzott teste és rémült lelke elválik egymástól, és hogy eztán nem lesz többé nyugta.

Kissé távolabb meglát valamit. Egy férfi az, körülötte három lány. Beni még közelebb merészkedik. Csak most üti meg igazán a látvány. Apját látja, arcán olyan mámorral, amelyet még sosem tapasztalt nála, a lányok meg ráfonódnak egészen, tenyerét mellükre húzzák, hátára másznak, valahogy úgy, ahogy annak idején, kisfiúként ő is tette a Balatonban, mégis máshogy, nagyon máshogy. Beni kiáltani szeretne, de

torkát nem hagyja el szó. Nem is apja veszi őt észre először, hanem az egyik lány, ez rögvest Beni felé fordul, és integet neki, jöjjön ő is. Apja csak ekkor nyitja ki a szemét, ekkor látja meg fiát. Összenéznek, és jó darabig csak egymást pillantását fürkészik. Apja szemében még ott burjánzik a felajzottság, de látva fia zavarát, hamar átadja helyét a szégyennek. A férfi eltolja magától a lányokat, akik erre vad, állatias rikácsolásba kezdenek, az egyik meg is karmolja apa nyakát, aztán mind eltűnnek a sima víztükör alatt. Apa nem úszik oda azonnal Benihez, talán úgy véli, leleplezése szakadékot vájt közénk, amit lehetetlen áthidalni. Aztán mégis úszik, először tétován, szemérmesen, és Benit ez még nagyobb zavarral tölti el, most minden korábbinál szívesebben látná magabiztosnak apját. Aztán csak odaér hozzá, de még mindig nem szól semmit. A fiú csupán azt érzékeli, apja erősen gondolkodik, miként kellene kezelnie a helyzetet. Először mintha le akarná szidni, amiért megszegte a szabályt, és túlúszott a bójákon. Igen, ez volna a legegyszerűbb, lehet, Beninek is. De apa arcáról egy pillanat alatt lemállik a harag. Nyakához nyúl, letörli a karmolt sebből kibuggyant vért. Ahogy Benire néz, a tekintete most inkább segélykérő, mint vádló. Beni ekkor sírva fakad, reszket. Apja még egy másodpercig hezitál, lehet-e most ilyen, de aztán magához öleli fiát, és olyan erővel szorítja, hogy Beni nem is tudja pontosan, apa védelmet nyújt-e számára vagy csak kapaszkodik belé.

A visszaút csendben telik. A kimerült fiú apja hátán fekszik. Beni semmi másra nem figyel, mint apja egyenletes tempójára, lélegzetének ismétlődő ritmusára, a víz csobogására. Mire eléri a partot, az ég alján már megjelenik a hajnal kékje. Kimerülten dőlnek le a parti homokba. Ez a kimerültség összekapcsolja őket. Apa Beni keze után nyúl, de a fiú finoman elhúzódik. Aztán nagy nehezen feltápáskodik, térde rogyadozik. Apja is felül, kérdően néz fiára. Maradjunk annyiban, apa, mondja ekkor Beni, hogy azok ott csak szélerőművek, jó? A férfi nem felel. Mikor elindulnak a hotel felé, apa Beni mögött kullog, és ahogy fia szélesedő vállát, hátának szép ívét, mozgásának elszántságát figyeli, mérhetetlen büszkeség lesz úrrá rajta.

kép | **Simone Tramonte: Nettó zéró átmenet**

Emberek úsznak a dániai Amager strandon 2021. július 13-án, egy szélerőmű közelében, amely 8 552 villamosenergia-fogyasztó társtulajdonában van, és több mint 40 000 koppenhágai háztartást szolgál ki.

A megújuló energiák, az élelmiszertermelés új technológiái és a körforgásos gazdaság a zöld átmenetre törekvő

európai vállalatok körében kulcsfontosságú irányok. Az ember által okozott éghajlatváltozás az ENSZ Emberi Jogi Főbiztosának Hivatala szerint a természeti környezetet és a társadalmat fenyegető legnagyobb és legelterjedtebb probléma. Ezért az Európai Unió célokat határozott meg, hogy az üvegházhatást okozó gázok kibocsátását 2030-ig legalább 55 százalékkal, 2050-ig pedig nettó nullára csökkentsék. A fotós olyan innovatív technológiákat dokumentál, amelyek lehetséges utakat kínálnak e célok eléréséhez.

WORLD PRESS PHOTO kiállítás a Magyar Nemzeti Múzeumban
2023. szeptember 22 – november 5.